

IM.STEFANA

**FUNDACJA
BATOREGO**

ul. Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. 22 536 02 00
fax 22 536 02 20
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

ODPOWIEDŹ POSŁOWI ZBIGNIEWOWI DOLACIE W SPRAWIE SPOSOBU PODZIAŁU ŚRODKÓW Z III TRANSZY RZĄDOWEGO FUNDUSZU INWESTYCJI LOKALNYCH

W odpowiedzi na [analizę „Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych III – utrwalane wzory”](#) opracowaną dla Fundacji Batorego przez profesorów Jarosława Flisa i Pawła Swianiewicza, poseł Prawa i Sprawiedliwości Zbigniew Dolata 30 kwietnia 2021 przestał Fundacji następujący list:

Dzień dobry,

z Państwa analizy nic nie wynika! W czasach rządów koalicji PO-PSL Jednostki Samorządu Terytorialnego rządzone przez samorządowców z PiS otrzymywały wielokrotnie mniej środków niż obecnie te, w których władzę sprawują samorządowcy PO. I wtedy Fundacja Batorego milczała... Tymczasem obecnie dofinansowanie z RFIL otrzymały WSZYSTKIE samorządy! W postępowaniach konkursowych, jeśli przedstawiają dobre projekty, to otrzymują dofinansowanie. Dla ilustracji tego twierdzenia sytuacja z powiatu gnieźnieńskiego, gdzie mieszkam: na 10 gmin dofinansowanie w rozstrzygniętym niedawno 2 postępowaniu konkursowym otrzymała JEDNA - Miasto Gniezno, gdzie prezydentem jest działacz PO, (dysponuje większością 18 na 23 radnych). Kwota dofinansowania - 4 mln zł. Pozostali wójtowie i burmistrzowie z mojego powiatu mogliby stwierdzić - idąc tokiem rozumowania Fundacji Batorego - że rząd PiS w procedurze rozdziału środków RFIL "faworyzuje" samorządowców z PO... To oczywiście nieprawda, bo nikt nie jest faworyzowany...

Z wyrazami szacunku,

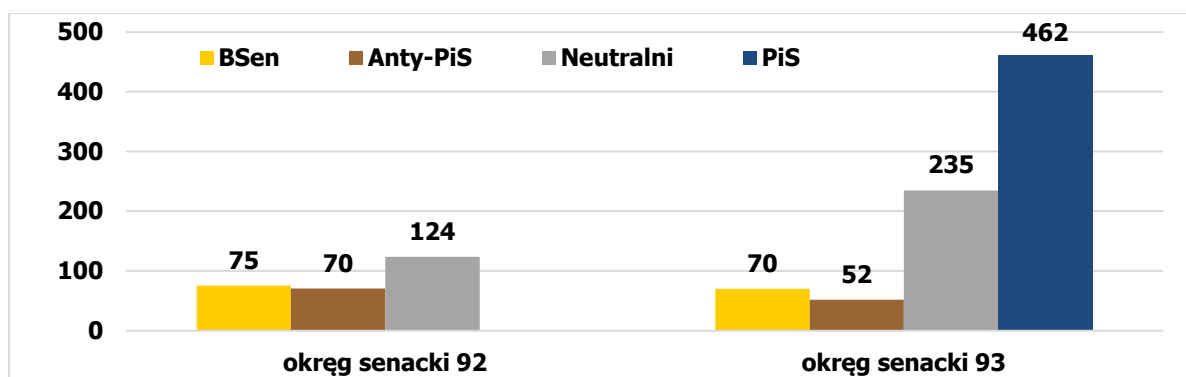
Zbigniew Dolata
Poseł na Sejm RP

O odpowiedź poprosiliśmy autorów analizy. Profesorowie Jarosław Flis i Paweł Swianiewicz przestali ją Panu Posłowi Zbigniewowi Dolacie, a jej treść publikujemy poniżej:

Szanowny Panie Pośle,

Dziękujemy za Pana list i włączenie się do dyskusji nad naszym raportem.

Bardzo chcielibyśmy by miał Pan rację mówiąc, że rząd PiS wspomaga dotacjami na równych zasadach wszystkie samorządy. Niestety, zebrane przez nas dane odnoszące się do całego kraju nie pozostawiają w tej sprawie wątpliwości. Możemy w każdej chwili przesłać plik, który pozwala zestawić kwoty dotacji dla samorządów z przynależnością partyjną podawaną przez Państwową Komisję Wyborczą. Jeśli ma Pan Poseł jakieś dane, które dają inny obraz, chętnie się z nimi zapoznamy. Pojedynczy przykład Gniezna to trochę za mało, by wyrobić sobie zdanie o sytuacji we wszystkich gminach, których jest wszak prawie 2,5 tysiąca. Gdyby Pan Poseł był zainteresowany, jak wyglądał podział środków w całym Pańskim okręgu wyborczym, to pokazuje to wykres:

Wykres 1. Dofinansowanie na głowę mieszkańca w okręgu sejmowym 37 w zależności od opcji wóldarza, w podziale na okręgi senackie. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW oraz samorząd.pap.pl.

Rzeczywiście, w okręgu senackim 92, gdzie (wg. danych PKW) Pan Poseł mieszka, samorzady z wóldarzami z PiS nie dostały żadnej dotacji – nie było to możliwe, bo w żadnej z gmin tego okręgu kandydat PiS nie wygrał wyborów. Lecz już w drugiej części Pańskiego okręgu sejmowego wzór jest taki, jak w reszcie kraju – gminy z wóldarzami z partii rządzącej otrzymały ponad sześciokrotnie większą dotację na głowę mieszkańca, niż te, gdzie wóldarze są związani z opozycją, wliczając w to także Pańskie rodzinne Gniezno. Jeśli jest Pan Poseł tak mocno zaangażowany w sprawę sprawiedliwego podziału dotacji, to może warto wystąpić z interpelacją i poprosić administrację rządową o wyjaśnienie, jakie też kryteria zadecydowały o takim właśnie podziale.

Niestety, tylko częściowo prawdziwe jest twierdzenie z Pana listu, że „dofinansowanie z RFIL otrzymują wszystkie samorzady”. Odnosi się ono tylko do I tury RFIL, która była przydzielana według odgórnie przyjętego algorytmu (pomijamy tu dyskusję na temat niedoskonałego kształtu tego algorytmu, zapewne każdy kształt takiego wzoru miałby swoich krytyków). Jednak jeśli weźmiemy pod uwagę II i III turę RFIL to można znaleźć 42% gmin, które takiego wsparcia nie dostały, ale wśród gmin rządzonych przez wójtów i burmistrzów związanych z PiS jest ich tylko 1%.

Z przykrością zauważamy, że RFIL nie jest pierwszym takim przypadkiem, a kontynuacją pewnej tendencji. Jeden z nas ponad rok temu przeprowadził analizę rozdziału środków z Funduszu Dróg Samorządowych i wyniki tej analizy były podobne (można je znaleźć w artykule: P. Swianiewicz „Wpływ polityki partyjnej na rozdział dotacji celowych na przykładzie Funduszu Dróg Samorządowych”, *Wspólnota* nr 1/2020, s. 44-53).

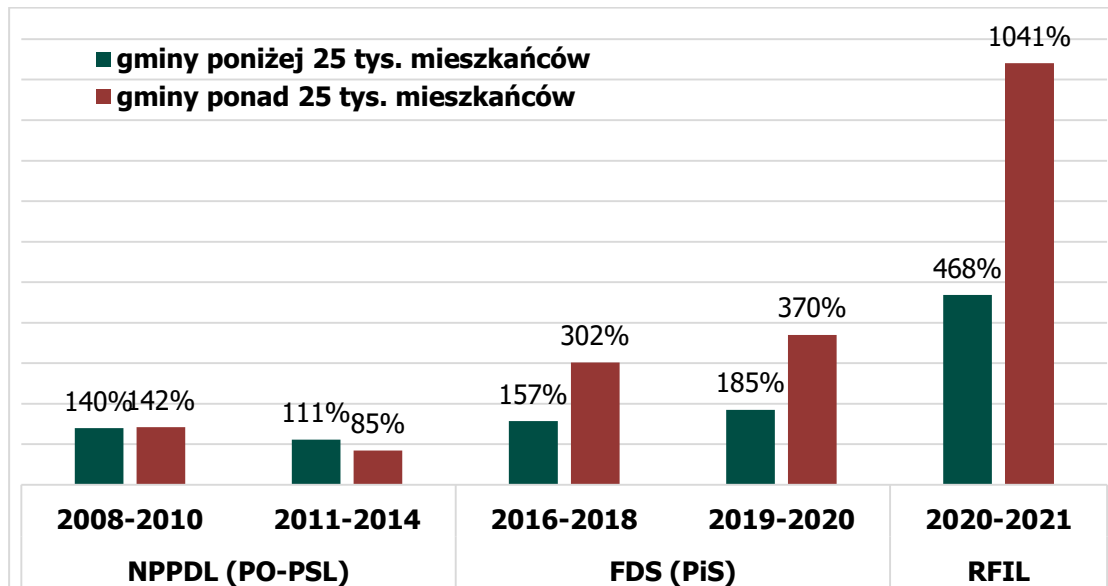
Na pewno ucieszy Pana informacja, że podziałem środków dotacyjnych interesowaliśmy się już od dłuższego czasu, krytykując występujące nieprawidłowości. W artykule: P. Swianiewicz „Absorpcja funduszy strukturalnych przez samorzady – doświadczenia lat 2007-2013”, *Finanse Komunalne* nr 1-2/2015, s. 7-21 jeden z nas pisał o tym, że wprawdzie nie widać by środki z Regionalnych Funduszy Operacyjnych przyznawane były głównie gminom rządonym przez wóldarzy związanych z partią rządzącą w Sejmiku Wojewódzkim, ale obserwuje się niepokojące zjawisko nadproporcjonalnie wysokiego wsparcia dla gmin, z których pochodzą marszałkowie i wicemarszałkowie województw.

Jeśli jest Pan Poseł zainteresowany innymi publikacjami Fundacji Batorego, w których analizowane były nieprawidłowości w działaniach władz publicznych we wcześniejszych kadencjach, to możemy polecić także:

- Gendźwiłł, M. Cześnik, J. Flis, J. Haman, A. Materska-Sosnowska, B. Michalak, P. Pietrzyk, J. Zbieranek, *Nieważne głosy, ważny problem. Wyniki badania kart do głosowania z wyborów do sejmików województw 2014*. Fundacja Batorego, Warszawa 2016.
- J. Załuska (red.) *Co się stało 16 listopada?*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2015.

Gdy zaś chodzi o skalę politycznego uprzywilejowania części samorządów, to skalę zjawiska w kolejnych kadencjach sejmowych i samorządowych pokazuje wykres 2. Zestawiono na nim uprzywilejowanie samorządów związanych z partią rządzącą względem tych związanych z opozycją.

Przez uprzywilejowanie rozumiemy to, o ile średnia dotacja na głowę mieszkańca w gminach kierowanych przez przedstawiciela partii rządzących przewyższała takie dotacje w gminach kierowanych przez przedstawicieli opozycji.

Wykres 2. Uprzywilejowanie samorządów związanych z partią rządzącą przy rozdziale środków z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych (NPPDL), Funduszu Dróg Samorządowych (FDS) oraz Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL) w zależności od wielkości gminy. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW oraz samorząd.pap.pl.

Pańska głęboka wiara, że poprzedni obóz rządzący ma na sumieniu większe nieprawidłowości niż obecny, nie znajduje tu potwierdzenia. Owszem, w pierwszej kadencji samorządu, w której funkcjonował Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych (określany potocznie jako „Schetynówki”), gminy z wóldarzami z partii rządzących otrzymywały o ok 40% większe dotacje. W kolejnej kadencji przechrzył wyraźnie się jednak zmniejszył, czy wręcz zmienił kierunek w przypadku większych gmin – najpewniej jednak był już zupełnie przypadkowy. Natomiast po 2015 roku rozpoczęło się narastające uprzywilejowanie swoich przy podziale Funduszu Dróg Samorządowych. Jednak nawet na tym tle podział RFIL wyjątkowo się wyróżnia.

Ma Pan Poseł rację, że obecna wysokość wsparcia dotacjami rządowymi działań samorządów jest większa niż za czasów poprzednich rządów. Wynika to po pierwsze z nadzwyczajnej sytuacji związanej z pandemią, a po drugie z tego, że w okresie rządów PiS obserwujemy niepokojące zjawisko polegające na coraz większym udziale dotacji w finansowaniu zadań samorządu. Nie podzielamy opinii, że mający taką przyczynę wzrost wielkości dotacji jest pozytywnym zjawiskiem, bo towarzyszy mu zmniejszanie bazy dochodów własnych samorządu.

Z wielką przyjemnością będziemy w przyszłości wypowiadać pozytywne opinie na temat działań, które w naszym przekonaniu będą na takie uznanie zasługiwać. Nie jest to jednak przypadek dotychczasowej praktyki rozdziału środków z RFIL.

Z wyrazami szacunku

Jarosław Flis i Paweł Swianiewicz
11 maja 2021